
Crna Gora kao mala otvorena privreda opredjelila se za monetarni sistem baziran prvo na DEM, a kasnije euru kao sredstvu plaćanja, što bitno opredjeljuje osnovne funkcije Centralne banke Crne Gore, kao nezavisne i samostalne organizacije u okviru zakonom utvrđenih ovlašćenja.

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore izvršeno je normativno institucionalno utemeljenje Centralne banke, sa osnovnim funkcijama uspostavljanja i održavanja zdravog bankarskog sistema i efikasnog platnog prometa i ovlašćenjem da obavlja djelatnost bankara, savjetnika i fiskalnog zastupnika organa i organizacija Republike.

Centralna banka je počela sa radom 15.03.2001.godine imenovanjem članova Savjeta, nakon čega je uspostavljena organizacija Centralne banke, kao prethodni uslov za kadrovsko osposobljavanje i uspostavljanje osnova informacionih sistema.

Zakonskim određenjem da Centralna banka Crne Gore ne emituje novac, postavljene su osnove monetarne politike.

Centralna banka ima ograničenu kreditnu funkciju i ne može kreditirati Vladu, pravna i fizička lica, osim banaka za dnevnu likvidnost.

Ključne aktivnosti Centralne banke usmjerene su na regulaciju i kontrolu bankarskog sistema zbog njegovog dominantnog učešća u finansijskom sistemu Crne Gore i značaja za ukupan razvoj, čime ova funkcija Centralne banke u ovoj fazi tranzicije dobija na svom značaju.

Centralna banka kao *regulator monetarnog sistema*, je tokom 2001 godine donijela 25 podzakonskih akata koji su, saglasno zakonu, usklađeni i sa međunarodnim bankarskim standardim i sa do tada donijetim direktivama Evropske Unije.

Centralna banka je pripremila Zakona o stečaju i likvidaciji banaka, koji je stupio na snagu u oktobru 2001. godine i Nacrt zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama, kojim su predložena značajna kvalitativna poboljšanja važećeg Zakona o bankama, koji je u proceduri donošenja.

U julu 2001. godine Savjet Centralne banke je utvrdio Politiku Centralne banke kojom se predviđaju osnovne aktivnosti u domenu politika iz nadležnosti Centralne banke.

Centralna banka je u cilju *uspostavljanja i održavanja zdravog bankovnog sistema*, poslije deset godina ponovo organizovala funkciju kontrole banaka.

Stalnim nadzorom Centralne banke nad poslovanjem banaka i procesom usklađivanja sa novim zakonskim propisima i standardima bankarskog poslovanja poboljšane su ukupne performanse bankarskog sektora. Vršena je posredna (off site) i neposredna (on site) kontrola primjenom međunarodnih standarda, rangiranje banaka na bazi propisane i uspostavljene metodologije i primjenjivane su mjere prema bankama. Aktivnosti na kontroli banaka Centralna banka je otpočela uvođenjem privremene uprave u najvećoj crnogorskoj banci "Montenegrobanki" a.d. Podgorica, iskazujući odlučnost u rješavanju najstroženijih problema u bankarskom sektoru. Kroz složen postupak usklađivanja banaka do kraja 2001. godine, pet banaka je dobilo odobrenje za dalji rad.

Radi *uspostavljanja i održavanja efikasnog platnog prometa* u Republici, primjerenog razvoju tržišne ekonomije, započet je proces reforme u cilju izmještanja i prenošenja platnog prometa na banke. Donešen je dio nove regulative za obavljanje platnog prometa preko banaka, a buduća rješenja se testiraju kroz pilot projekte. Predviđeno je da se ovaj proces završi u sinhronizaciji sa uspostavljanjem državnog trezora i implementacijom novog poreskog zakonodavstva.

1) za račun Savjeta za privatizaciju

Centralna banka Crne Gore je u vršenju platnog prometa¹⁾ realizovala aktivnosti u procesu Masovne vaučerske privatizacije: otvaranje privatizacionih računa, prenos vaučer poena na članove porodice i privatizacione fondove, aukcija, izračunavanje rezultata i obavještanje građana o stanju na privatizacionim računima.

U obavljanju djelatnosti *bankara, savjetnika i fiskalnog zastupnika organa i organizacija Republike*, Centralna banka je otvorila Glavni državni račun budžeta i račune u inostranstvu, a u cilju efikasnijeg upravljanja prihodima budžeta vršila je aukcije državnih zapisa. Centralna banka je pružala savjete i druge usluge vezano za upravljanje javnim dugom i učestvovala u pregovorima sa međunarodnim finansijskim institucijama i međunarodnim povjericima.

Centralna banka je u ostvarivanju zakonom utvrđenih ovlašćenja, *obezbjedivala adekvatnu količinu i apoenisku strukturu novca*. Redovno je pratila

količnu novca u opticaju i vršila usklađivanje sa potrebama transaktora. Obavljene su pripreme za proces konverzije DEM u euro u skladu sa usvojenim Programom aktivnosti na sprovođenju konverzije.

U cilju kontrolisanja novačne mase i održavanja likvidnosti u plaćanjima, izvršene su potrebne analize, tehničke pripreme za obezbjeđenje informatičke podrške i pripremljena je odluka za izdvajanje obavezne rezerve banaka kod Centralne banke, kao instrumenta monetarne politike Centralne banke.

U sklopu svojih redovnih aktivnosti Centralna banka vrši *makroekonomske analize*, prvenstveno u monetarnoj sferi, zatim u domenu platnog bilansa Republike Crne Gore, fiskalnoj sferi i prati kretanja u privredi. U sklopu analize monetarne sfere prate se kretanja monetarnih agregata, kreiranju instrumenti za upravljanje novčanom masom i formiraju monetarni računi. Centralna banka prati i tokove u platnom bilansu, kako robne tako i finansijske.

Centralna banka se, kao nova institucija, koja je u 2001. godini otpočela sa radom, susrela sa nizom realnih ograničenja, koja je neophodno predočiti, radi objektivnijeg sagledavanja rezultata rada Centralne banke.

U priložima, koji su sastavni dio izvještaja, daje se dokumentaciona osnova o ostvarivanju osnovnih funkcija Centralne banke.